

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

**Centar za filozofska istraživanja i Medjunarodni
centar za promociju interreligijskog dijaloga pravde i
mira “Zajedno”. Religija i državnost: Dekleracija za
svjetsku etiku**

Huković, Seid

1996

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/49293c12-3541-4e50-b53d-159209675862>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

POSEBNA IZDANJA

KNJIGA CVI

ODJELJENJE DRŠTVENIH NAUKA
CENTAR ZA FILOZOFSKA ISTRAŽIVANJA

I

MEĐUNARODNI CENTAR ZA PROMOCIJU INTERRELIGIJSKOG DIJALOGA,
PRAVDE I MIRA "ZAJEDNO"

Knjiga 31

RELIGIJA I DRŽAVOTVORNOST
DEKLARACIJA ZA SVJETSKU ETIKU

Redakcioni odbor

SEID HUKOVIĆ, FILIP ŠIMIĆ, ARIF TANOVIĆ

Glavni urednik

SEID HUKOVIĆ

predsjednik Akademije nauka i umjetnosti
Bosne i Hercegovine

SARAJEVO, 1996.

Vladimir Premec

SVJETOVNA I DUHOVNA VLAST

Ima li smisla poslije Sokratesa i njegove tragičke sudbine javno, naročito u vremenima velikih duhovnih smutnji kakvo je i ovo naše, progovarati o tako složenom odnosu kakav nam je historijski poznat iz spleta svjetovne i duhovne vlasti? Za očekivati je jednostavan odgovor, više savjet, sadržan u instinktima samoodržanja, da se takvog govora i oglašavanja treba kloniti. Naročito u Bosni i posebno u Sarajevu jer su u ovoj metropoli zgusnute institucije i jedne i druge vlasti. I kad ne bi Bosna bila složena po svojim historijskim i nacionalnim koordinatama tako kako jeste, ostalo bi nam nerazmrsivo klupko multireligijskog ustrojstva ove sredine, od Tore i Evandjelja do Kur'ana, od niske arhitekture sinagoga i tornjeva katedrale te stolne crkve do vitkih minareta džamija. Naravno, u pitanju su različiti odnosi hijerarhija i kompetencija, isprepleteni posve novim pravnim kriterijima na relaciji republika i "entiteti", da i ne govorimo o heterogenim dogmatskim temeljima i zasadama vjerskih institucija koje se na poseban način odnose prema životu tako izrazitih formi uređenja čovjekove svakodnevice. Pri svem tom još opterećenije djeluju ovi odnosi gledajući sa stanovišta agnostičke prakse i opterećujuće zbilje iskustva iz predratnih vremena u kojima je sve negativno u svakodnevici prepušteno stvarnim slučajnostima "na terenu", možda odudaralo od ustavnih prava građanina i pojedinca. Dakako, smatram da je proklamirana "vrednota" građanskog idealiteta o odvojenosti religioznih institucija i države puka iluzija, naročito ovdje i sada, budući da institucije SVETOG djeluju vrlo uočljivo baš na ovozemaljskim teritorijama kojima u njihovim granicama upravljaju institucije državne vlasti. Neizostavni zahtjev državnih INTERESA upućen je stoga na VJERSKE ZAJEDNICE, a institucije vjerskih zajednica upućene su u ime svojih INTERESA na institucije državne vlasti. Mislim da bi savršeniji oblik komunikacije i zadovoljavanja interesa podrazumijevao istovjetnost i njezinu mjeru u realizacijama potreba i potraživanja prema prirodi pojedinih vjerskih zajednica. Država koja vodi

računa o svom legitimitetu nije kadra zadovoljiti potrebe vjerskih ustanova ukoliko ne respektira činjenicu da tu vrstu potreba i interesa pojedinog građanina nije kadra osigurati slobodama, svjesna notorne činjenice da su sfere duhovnosti slojevit život osobe u dubinama individualnog intimiteta. Nema državne institucije koja će mi odgovoriti na pitanje svekoliike zagonetnosti SVETOG i BOŽANSKOG. Nema države koja je kadra pružiti svojim građanima tajne duhovnog mira i definitivnog smirenja svih transcendentnih pitanja koja čovjek u dostojanstvu svoje umnosti postavlja. A otkuda pojedincu tajno vrelo duševnih snaga za djela i putovanja višim stazama života za DRUGOG, u neprekidnim proplamsajima SUMNJI i podnošenja PATNJE u MOLITVI i odolijevanju BESMISLU? Ne vjerujem da se problemi rješavaju tamo, ali samo tamo, gdje vjernik vjeruje u prisutnost BOGA, međutim, država bi toga trebala biti istinski svjesna već i stoga što je vjera potrebija njoj nego država vjeri koja u ovoj "dolini suza i patnje" priprema svoju sljedbu za vječnost i život u DRŽAVI BOŽJOJ. Pravedni ljudi u institucijama države bili bi dužni pažljivo razmatrati potraživanja svih vjerskih zajednica i održavati ravnotežu u uzajamnosti isprepletanih interesa, ali bi i VJERSKE ZAJEDNICE morale u jezgri svoje realne egzistencije moralno i dostojno NJEGOVALI DUH TOLERANCIJE I OSJETLJIVOST za DRUGOST I DRUGOGA, ponajprije trajnim gašenjem iskre budućih požara i povoda za *neljudskim* koliko i *nevjerničkim* odnosima prema SVIMA NAMA JEDNOM I JEDINOM GRADITELJU I ODRŽAVATELJU SVEMIRA. "Mudra" DRŽAVA nikada ne zaboravlja ni prava pojedinaca koji ne pripadaju niti "VELIKIM", a niti "MALIM" vjerskim zajednicama, no u samoći intimiteta žive svoj odnos pred TAJNOM SVETOG bez POSREDNIKA.

